

13.4.6 USKONTO (EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO 1.-2.lk)

”Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1-2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Evangelisluterilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokille 1–2

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämäntapaan liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämäntapausten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.” (OPS 2014, 134–136.)

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO 1.Ik

Uskonnon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3 - Tutustutaan oman perheen ja suvun uskonnolliseen ja katsomukselliseen taustaan. - Tarjotaan oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia oman uskonnon opiskelun kiinnostuksen lisäämiseen erilaisia työtapoja hyödyntäen.	- Erilaiset perhemuodot - Lapsuuteen liittyvät virret ja musiikki	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu(L2) - Oman perheen uskonnollisten perinteiden ja tapojen arvostaminen Monilukutaito (L4) - Erilaisten tarinoiden ja kokemusten jakaminen niin koulussa kuin kotona
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1 - Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin kertomuksiin, käsitteisiin ja symboleihin	- Taipalsaaren kirkkoon tutustuminen mahdollisuuksien mukaan	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Kannustetaan tiedon etsimiseen - Aikaa ihmettelylle, oivaltamiselle ja uuden löytämiselle
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1 - Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin (joulu ja pääsiäinen) sekä niihin liittyviin raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. - Perehdytään keskeisiin kristillisen elämänkaaren juhliin, niiden sisältöihin ja merkityksiin.	- Kirkkovuoteen liittyvät virret ja musiikki - Koulun juhlaperinne - Kristilliset perhejuhlat	
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön	S2 - Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä	- Kirkkovuoden juhlat	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Uskonnollisten perinteiden arvostaminen ja niihin tutustuminen Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

päristön uskontojen ja katso- musten tapoihin ja juhla- perinteisiin	tössä läsnä oleviin uskonto- ihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin.		- Hyvät tavat Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden ra- kentaminen (L7) - Osallistuminen juhliin sekä niiden suunnitteluun
T5 rohkaista oppilasta tunnistama- an ja ilmaisemaan omia aja- tuksiaan ja tunteitaan	S1, S3 - Opitaan tunnistamaan ja il- maisemaan omia ajatuksia ja tunteita. - Aloitetaan oppilaan elä- mäkäsityksien pohdinta.	- Erilaiset ilmaisuharjoitukset - Yhteiset keskustelut isom- missa ja pienemmissä ryh- missä	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Rohkaistaan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyö- hön Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) - Omien vahvuuksien tunnistaminen Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden ra- kentaminen (L7) - Oppilaan osallisuus
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläyty- mään toisen asemaan sekä kun- nioittamaan toisen ihmisen aja- tuksia ja vakaumusta sekä ih- misoikeuksia	S1-S3 - Harjoitellaan elämän kunni- oittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien toteutta- mista. - Rohkaistaan eläytymään toisen asemaan ja hyväksy- mään erilaisuutta.	- YK:n Lapsen oikeuksien sopi- mus - Kultainen sääntö - Eettinen pohdinta ja ongel- manratkaisu arjen tilanteissa	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Toiset huomioiva kanssakäyminen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) - Toisen auttaminen ja huomioiminen Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden ra- kentaminen (L7) - Vastavuoroisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmotta- maan, mitä tarkoittaa vastuu it- sestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3 - Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vas- tuuta toisista ihmisistä, ym- päristöstä ja luonnosta.	- Erilaiset pohdinnat ja keskus- telut arkielämän tilanteisiin liittyen	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Yhteiset säännöt - Vastuullisuus itsestä ja toisista Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden ra- kentaminen (L7) - Oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3 - Harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.	- Yhteiset, vastavuoroiset luokka- ja ryhmäkeskustelut	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Erilaiset keskusteluharjoitukset - Ongelmanratkaisutehtävät - Tutkimustehtävät Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) - TVT:n hyödyntäminen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) - Ryhmässä toimimisen ja yhteistyön taidot Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden ra- kentaminen (L7) - Oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO 2.Ik

Uskonnon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1-S3 - Tutustutaan oman perheen ja suvun uskonnolliseen ja katsomukselliseen taustaan. - Tarjotaan oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia oman uskonnon opiskelun kiinnostuksen lisäämiseen erilaisia työtapoja hyödyntäen.	- Erilaiset perhemuodot - Lapsuuteen liittyvät virret ja musiikki - Kristilliset perhejuhlat	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu(L2) - Oman perheen uskonnollisten perinteiden ja tapojen arvostaminen Monilukutaito (L4) - Erilaisten tarinoiden ja kokemusten jakaminen niin koulussa kuin kotona
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1 - Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin kertomuksiin, käsitteisiin ja symboleihin	- Vanhan testamentin kertomukset	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Kannustetaan tiedon etsimiseen - Aikaa ihmettelylle, oivaltamiselle ja uuden löytämiselle
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1 - Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin (joulu ja pääsiäinen) sekä niihin liittyviin raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. - Perehdytään keskeisiin kristillisen elämänkaaren juhliin, niiden sisältöihin ja merkityksiin.	- Kirkkovuoteen liittyvät virret ja musiikki - Koulun juhlaperinne - Rukous - Seurakunnan työntekijöihin tutustuminen	
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön	S2 - Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä	- Eri uskontokuntiin ja perinteisiin tutustuminen - Mahdolliset kouluvierailut (eri seurakuntien työntekijät)	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Uskonnollisten perinteiden arvostaminen ja niihin tutustuminen Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

päristön uskontojen ja katso- musten tapoihin ja juhla- perinteisiin	tössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. - Otetaan huomioon kristinuskon monimuotoisuus ja uskonnottomuus.		- Hyvät tavat Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Osallistuminen juhliin sekä niiden suunnitteluun
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3 - Opitaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. - Aloitetaan oppilaan elämänskysymysten pohdinta.	- Erilaiset ilmaisuharjoitukset - Yhteiset keskustelut isommissa ja pienemmissä ryhmissä	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Rohkaistaan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) - Omien vahvuuksien tunnistaminen Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Oppilaan osallisuus
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3 - Otetaan huomioon kristinuskon monimuotoisuus ja uskonnottomuus. - Harjoitellaan elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien toteuttamista. - Rohkaistaan eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.	- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus - Kultainen sääntö - Eettinen pohdinta ja ongelmanratkaisu arjen tilanteissa	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Toiset huomioiva kanssakäyminen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) - Toisen auttaminen ja huomioiminen Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Vastavuoroisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3 - Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.	- Erilaiset pohdinnat ja keskustelut arkielämän tilanteisiin liittyen	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Yhteiset säännöt - Vastuullisuus itsestä ja toisista Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3 - Harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.	- Yhteiset vastavuoroiset ryhmä- ja luokkakeskustelut - Arjen tilanteet	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Erilaiset keskusteluharjoitukset - Ongelmanratkaisutehtävät ja tutkimustehtävät Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) - TVT:n hyödyntäminen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

			<ul style="list-style-type: none">- Ryhmässä toimimisen ja yhteistyön taidot <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none">- Oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus
--	--	--	--

Uskonto-oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

”Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.” (OPS 2014, 135.)

Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja ja menetelmiä huomioiden oppilaiden tarpeet, edellytykset sekä kiinnostuksen kohteet. Oppilaat ovat oppimisympäristössään aktiivisia toimijoita. Oppimisympäristö luodaan mahdollisimman monipuoliseksi ja oppimista tukevaksi. Erilaisiin oppimistilanteisiin sisältyy arjen perusasioita ja kysymyksiä. Alkuopetuksen oppiaineet sekä monialaiset oppimiskokonaisuudet linkittyvät useisiin oppiaineisiin. Näin opetus eheytyy ja päästään asioiden laaja-alaisempaan ymmärtämiseen. Eri kokonaisuuksien hahmottaminen edellyttää tavoitteiden rajaamista, aikaa ja tukea. Koulussa opitaan pedagogisten taitojen lisäksi myös sosiaalisia taitoja ja itseohjautuvuutta. Osa oppimisesta tapahtuu vertaisryhmissä. Tietojen ja taitojen oppimisessa harjoitellaan oman oppimisen havainnointia, palautteen antamista ja vastaanottamista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonto-oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

”Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.” (OPS 2014, 136.)

Uskonnessa tuen muotoja ovat esimerkiksi selkeät säännöt ja kannustava ilmapiiri luokassa, monikanavainen opetus, oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen, säännöllinen palaute ja kannustaminen ja samanaikaisopetus.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonto-oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnessa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.” (OPS 2014, 136.)

Uskonto on oppiaine, jossa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, kuten toisen huomioonottamista, kuuntelemista ja omien ajatusten, mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista. Oppilaat harjoittelevat mm. itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja sekä opettelevat ottamaan vastaan ja antamaan rakentavaa palautetta sekä luokkatovereilta että aikuisilta.